

UCHWAŁA nr XLVIII/285/18
Rady Miejskiej w Kętrzynie

z dnia 24 stycznia 2018 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Mieście Kętrzyn
na lata 2018-2020**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875, poz. 2232) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2017r. poz. 697, poz. 60, poz. 1292, poz. 2217) Rada Miejska w Kętrzynie uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Kętrzyn na lata 2018 -2020, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Kętrzyn

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej w Kętrzynie
Dariusz Marek Duczek

Gminny Program Wspierania Rodziny w Mieście Kętrzyn na lata 2018-2020

I. Wprowadzenie

Rodzina stanowi integralną część społeczeństwa, stanowi jego najmniejszą, podstawową komórkę. To rodzina jest podstawowym środowiskiem wychowawczym dziecka, w którym nabywa wiedzę o otaczającym go świecie, uczy się odróżniać dobro od zła.

Rodzina kształtuje osobowość młodego pokolenia, jego postawę społeczną, dlatego tak ważne jest zachowanie prawidłowych ról społecznych. Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża szereg czynników, wśród których istotny wpływ mają zjawiska patologiczne – ich oddziaływanie czyni rodzinę dysfunkcyjną. Współczesna rodzina narażona jest na wpływ wielu negatywnych czynników zewnętrznych, które są przyczyną wielorakich przeobrażeń. Główną przyczyną występowania współczesnych problemów w rodzinie jest pogorszenie się sytuacji ekonomicznej, głównie w wyniku bezrobocia, obniżenia wynagrodzenia, wzrostu kosztów utrzymania. Wszystkie te czynniki wpływają destrukcyjnie na rozwój rodziny, a tym samym na rozwój dzieci w rodzinie. Obecnie zaobserwować można wzrost liczby rodzin niepełnych, związków nieformalnych, a także rozwodów. Współczesna rodzina boryka się z wieloma problemami, które mają negatywny wpływ na zapewnienie dzieciom prawidłowej opieki i wychowania.

Rozpad rodziny, niewydolność wychowawcza, zanikanie poczucia bezpieczeństwa powodują wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają ingerencji z zewnątrz przy użyciu sił i środków społecznych. Długoletnie utrzymywanie się sytuacji kryzysowej w rodzinie może doprowadzić do zerwania więzi rodzinnych, a w konsekwencji do konieczności umieszczenia dzieci w rodzinie zastępczej. Uwzględniając fakt, że rodzina biologiczna sprzyja najbardziej prawidłowemu rozwojowi dziecka, należy dołożyć wszelkich starań, aby ono jak najdłużej w niej pozostało. Należy wspierać rodzinę w prawidłowym wykonywaniu jej funkcji – podjąć pracę z rodziną w jej otoczeniu, w różnorodnych formach środowiskowych bez potrzeby zabierania dziecka z rodziny. Działania muszą być prowadzone za zgodą rodziny i z jej aktywnym udziałem. Zarówno pracownicy socjalni, jak i asystenci rodziny mają za zadanie wspieranie rodziny, a nie zastępowanie rodziców w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo –wychowawczych. Pozostawienie rodziny bez fachowego wsparcia i pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin, konsekwencjami której najbardziej zagrożone będą dzieci.

Ustawa o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej wprowadziła możliwość zatrudnienia do pracy z rodziną mającą trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo–wychowawczych asystenta rodziny. Rola asystenta rodziny polega na wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym. Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji zarówno rodziców, jak i dzieci. Asystent nie przejmuje działań za rodzinę – wspiera ją w wykonywaniu obowiązków, jak również w podjętych działaniach, ukierunkowując te działania w taki sposób, aby przyniosły zamierzone efekty.

Podstawowym założeniem programu jest utworzenie systemu wsparcia dzieci oraz wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Prowadzenie profilaktycznych działań wspierających dziecko w rodzinie jest formą pomocy tańszą i bardziej skuteczną. Natomiast praca z rodziną biologiczną w przypadku, gdy zaistniała konieczność umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, ma na celu jak najszybszy powrót dziecka do

rodziny. Działania wspierające w utrzymaniu pełnej rodziny wskazane są zarówno ze względów społecznych, jak i ekonomicznych, gdyż służą obniżeniu kosztów gminy związanych z pobytem dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. Program będzie miał zatem charakter zróżnicowany, zarówno profilaktyczny, jak i interwencyjny w zależności od celów i poszczególnych zadań prowadzący ich do ich realizacji.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Mieście Kętrzyn na lata 2018-2020 zwany dalej Programem, został opracowany w oparciu o art. 176 pkt 1 i art. 176 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697 z późn.zm.),
 Celem programu będzie stworzenie działań profilaktycznych i osłonowych, które będą zapobiegać marginalizacji i społecznemu wykluczeniu mieszkańców. Każdy potrzebujący powinien mieć zapewnione wsparcie i pewność, że może je otrzymać w instytucjach do tego powołanych.

II. Podstawa prawna

Przedkładany Gminny Program Wspierania Rodziny w Mieście Kętrzyn na lata 2018-2020 jest spójny z przepisami dotyczącymi ochrony dziecka i rodziny, w szczególności z:

- 1) ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697 z późn. zm.);
- 2) ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769 z poz. zm.);
- 3) ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390);
- 4) ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r., poz. 487 z poz. zm.);
- 5) ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2017 r. poz. 783 z poz. zm.);
- 6) ustawą z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2016 r., poz. 1860).

III Diagnoza Problemów Społecznych w mieście Kętrzyn

Miasto Kętrzyn jest gminą miejską, na koniec 2016 roku Miasto liczyło 27 024 mieszkańców, z czego 4317 osoby to nieletni.

Wiele rodzin korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kętrzynie to rodziny z dziećmi, potrzebujące wsparcia w różnym zakresie, zarówno finansowym, jak i w zakresie opieki i wychowania dzieci.

Główne przyczyny udzielania pomocy przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kętrzynie ilustruje tabela nr 1.

Tabela nr 1. Główne przyczyny udzielania pomocy przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kętrzynie w latach 2015 – 2016

Przyczyny trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin, które skorzystały z pomocy MOPS w Kętrzynie	
	2015	2016
Ubóstwo	1165	1068
Bezrobocie	948	806
Potrzeba ochrony macierzyństwa	139	136
w tym: wielodzietność	106	107
Niepełnosprawność	539	541
Długotrwała lub ciężka choroba	459	472

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego	232	177
w tym: rodziny niepełne	231	172
rodziny wielodzietne	7	7
Alkoholizm	214	207
Narkomania	16	13
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	31	22
Zdarzenia losowe	0	4

Źródło: dane MOPS w Kętrzynie

Powyższe dane wskazują, że kwestia ubóstwa jest czynnikiem dominującym w strukturze udzielania pomocy, kolejnym przeważającym powodem jest niepełnosprawność oraz bezrobocie.

Pomoc społeczna świadczona jest w różnych formach, m.in.: świadczeń pieniężnych (w 2016 roku z pomocy w postaci zasiłków celowych skorzystało 890 rodzin, a z zasiłków okresowych skorzystało 791 rodzin) oraz posiłków w szkołach, z których w 2016 roku skorzystało 538 dzieci.

Należy podkreślić, że dużym problemem występującym w rodzinach jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz niska umiejętność prowadzenia gospodarstwa domowego, co ma niejednokrotnie związek z pozostałymi wskazanymi problemami dotyczącymi współczesną rodzinę. W związku z tym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kętrzynie dysponuje kolejną formą wsparcia jaką jest pomoc asystenta rodziny. W 2016 roku w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej pracowało: jeden asystent na umowę o pracę, który wsparciem objął 15 rodzin oraz jeden asystent na ½ etatu, który udzielał wsparcia 8 rodzinom.

Zgodnie z art. 15 ust. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jeden asystent rodziny może jednocześnie współpracować z 15 rodzinami.

Z danych uzyskanych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kętrzynie ustalono, że liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i pieczy zastępczej na dzień 31.12.2016 roku wynosiła 36 dzieci.

W celu zapobiegania umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej i wzmocnieniu rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych zachodzi konieczność udzielania daleko idącego wsparcia tym rodzinom – w związku z tym został opracowany Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020. Umieszczenie dziecka w formach pieczy zastępczej ma być ostatecznością, po wykorzystaniu przez gminę wszystkich możliwych form wsparcia rodzin.

IV. Cel Programu

Cel główny:

- 1) Skuteczny system opieki nad dzieckiem i wspieranie rodziny sprzyjające prawidłowemu jej rozwojowi w Mieście Kętrzyn.

Cele szczegółowe:

- 1) Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących;
- 2) Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny;
- 3) Wspieranie rodzin we wzmocnieniu lub odzyskiwaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania.

V. Adresaci Programu

Gminny Program Wspierania Rodziny skierowany jest do rodzin niewydolnych opiekuńczo-wychowawczych, zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej. Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka i prowadzi często do izolacji

społecznej. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodziny jest największym zyskiem dla społeczności.

VI. Realizacja Programu

Nazwa zadania	Czas realizacji	Podmiot realizujący	Wskaźniki realizacji
Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących			
Rozpoznanie sytuacji rodzin zagrożonych dysfunkcjami oraz analiza zjawisk rodzących potrzebę ubiegania się o pomoc	2018 - 2020	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kętrzynie	Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych.
Współpraca z kuratorami sądowymi, policją, szkołami, placówkami wsparcia dziennego, świetlicami środowiskowymi w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych.	2018 - 2020	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kętrzynie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kętrzynie, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Liczba podjętych interwencji. Liczba osób objętych wsparciem.
Praca socjalna polegająca na wzmacnianiu lub odzyskiwaniu przez rodzinę zdolności do pełnienia prawidłowych funkcji w społeczeństwie poprzez kształtowanie właściwych postaw wychowawczych zgodnych z normami społecznymi	2018 - 2020	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kętrzynie	Liczba rodzin objętych wsparciem w postaci pracy socjalnej oraz wsparciem asystenta rodziny
Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji, np. podjęcie terapii leczenia uzależnień, terapii dla ofiar i sprawców przemocy domowej, Szkoły dla Rodziców, udział w grupach wsparcia dla osób współuzależnionych	2018 - 2020	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kętrzynie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kętrzynie, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Liczba osób, które podjęły terapię. Liczba założonych Niebieskich Kart. Liczba osób, które ukończyły terapię. Liczba osób, które podjęły pracę w grupach wsparcia. Liczba uczestników Szkoły dla Rodziców
Dążenie do integracji rodzin poprzez pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego, pozwalającego na powrót dzieci do rodziny naturalnej. Zapewnienie pomocy rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez asystenta rodziny	2018 - 2020	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kętrzynie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kętrzynie, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.
Współpraca asystenta z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej w przygotowaniu planu pomocy	2018 - 2020	Placówki Oświatowe Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kętrzynie	
Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny			
Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom.	2018 - 2020	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kętrzynie	Liczba i formy udzielonej pomocy. Liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych pomocą.
Objęcie dożywianiem wszystkich potrzebujących dzieci.	2018 - 2020	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kętrzynie	Liczba dzieci korzystających z posiłków.

		Placówki Oświatowe	
Objęcie rodzin dysfunkcyjnych profesjonalną pomocą.	2018 - 2020	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kętrzynie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kętrzynie, Zespół Interdyscyplinary ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Liczba podejmowanych interwencji kryzysowych. Ilość godzin dokonanego nieodpłatnego poradnictwa specjalistycznego.
Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo - wychowawczej,	2018 - 2020	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kętrzynie	Liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych ośrodkach. Wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w placówkach
Doskonalenie systemu wsparcia dzieci w rodzinach dysfunkcyjnych poprzez utworzenie: - świetlicy środowiskowej, - grup zabawowych, - zajęć pozalekcyjne, - zajęć wyrównawczych, - wypoczynku letniego i zimowego	2018 - 2020	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kętrzynie, Urząd Miasta w Kętrzynie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kętrzynie, Placówki Oświatowe, TPD	- liczba dzieci biorąca udział w zajęciach pozalekcyjnych, świetlicy środowiskowej, grupach zabawowych, zajęciach wyrównawczych, - liczba dzieci uczęszczająca w półzimowisku, półkolonii, kolonii
Wspieranie rodzin we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania			
Udzielanie rodzinom pomocy finansowej i rzeczowej (w formie żywności, odzieży).	2018 - 2020	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kętrzynie	Liczba rodzin objętych pomocą
Budowa systemu wsparcia dla kobiet w ciąży oraz rodzin z dziećmi chorymi i niepełnosprawnymi,	2018 - 2020	Organizacje pozarządowe, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kętrzynie Placówki Medyczne	Liczba rodzin objętych koordynacją wsparcia przez asystenta rodziny
Organizowanie imprez integracyjnych przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu	2018 - 2020	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kętrzynie Urząd Miasta w Kętrzynie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kętrzynie, Placówki Oświatowe, organizacje pozarządowe, Zespół Interdyscyplinary ds. Przemocy w Rodzinie, Służby Mundurowe	Liczba zorganizowanych imprez, Liczba uczestników
Edukacja na temat prawidłowo funkcjonującej rodziny	2018 - 2020	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kętrzynie Urząd Miasta w Kętrzynie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kętrzynie, Placówki Oświatowe, organizacje pozarządowe, Zespół Interdyscyplinary ds. Przemocy w Rodzinie	Liczba przeprowadzonych kampanii, debat, konferencji

Realizatorami Programu są:

- 1) Urząd Miasta w Kętrzynie;
- 2) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kętrzynie;
- 3) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kętrzynie;

- 4) Komenda Powiatowa Policji w Kętrzynie;
- 5) Sąd Rejonowy w Kętrzynie;
- 6) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kętrzynie;
- 7) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przemocy w Rodzinie,
- 8) Placówki oświatowe;
- 9) Organizacje pozarządowe oraz inne podmioty, które zajmują się szeroko rozumianą pracą z rodziną,
- 10) Placówki służby zdrowia.

VII. Określenie spodziewanych rezultatów

- 1) Poprawienie funkcjonowania rodzin z problemami poprzez zrealizowanie celów głównych i szczegółowych.
- 2) Podniesienie jakości usług świadczonych przez jednostki zaangażowane w Program.
- 3) Poprawa sytuacji dziecka w środowisku rodzinnym.
- 4) Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży.
- 5) Zmiana postaw społecznych, wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny.
- 6) Zmniejszenie liczby dzieci kierowanych do całodobowych placówek opiekuńczo - wychowawczych.
- 7) Umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny biologicznej.
- 8) Ograniczanie zjawiska wykluczenia społecznego rodzin poprzez zabezpieczanie podstawowych potrzeb bytowych.
- 9) Rozwój współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodziny.

VIII. Ewaluacja Programu

Miejszem realizacji Programu jest obszar Miasta Kętrzyn. Koordynatorem Programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kętrzynie. Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb.

Celem działalności profilaktycznej jest zapobieganie negatywnym stanom rzeczy, zarówno tym, które dopiero mają zaistnieć, jak i tym, które w postaci załączkowej już istnieją. Działając w myśl zasady, że „lepiej zapobiegać niż leczyć”, powinno się promować działania profilaktyczne ukierunkowane na wspieranie rodzin niewydolnych w opiece nad dziećmi. Aby podołać temu wyzwaniu niezbędna jest więc ścisła współpraca pomiędzy instytucjami oraz wypracowanie sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny. Dzięki temu oraz przy aktywnej współpracy rodziny założenia płynące z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej mają szansę zostać zrealizowane.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej w Kętrzynie

Dariusz Marek Duda